

Närsjö & Hyndevadstrand

Fornlämningarna L1985:4438, L1985:3986 & L1985:4005 mfl.
Hyndevad 2:20, Närsjö 1:116 & 22:115. Gillberga socken, Eskilstuna kommun,
Södermanlands län. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.

Järnålder

Lars Norberg

Sammanfattning

I juni år 2022 utförde Sörmlands Arkeologi AB en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i Hyndevadstrand och Närsjö utanför Eskilstuna. I det förstnämnda området finns ett yngre järnåldersgravfält med namnet Ormkullen som innehåller ett tjugotal synliga höggravar (L1985:4438). Platsen bebyggdes med fritidshus under 1920-talet och ytterligare bebyggelse har därefter tillkommit. I Närsjö, också det ett fritidshusområde, finns registrerade stensättningar samt uppgifter om tidigare registrerade stensättningar belägna i trädgårdsmark (L1985:3986 och L1985:4005 mfl).

Undersökningen genomfördes eftersom Eskilstuna Energi & Miljö planerar att bygga ut det kommunala VA-nätet, elledningar och fiber i området. I samband med insatsen öppnades fem schakt i närheten av de registrerade fornlämningarna. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Rapporten laddas ned via
www.sormlandsarkeologi.se

eller beställs från

Sörmlands Arkeologi AB
Tideliussgatan 37
118 69 Stockholm

mail@sormlandsarkeologi.se

Grafisk form och layout: Lars Norberg
Kart- och ritmaterial: Lars Norberg

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

© Sörmlands Arkeologi AB
Nyköping 2022

Innehåll

Sammanfattning 2

Inledning 4

Syfte 4

Genomförande 4

Resultat 4

Administrativa uppgifter 5

Bilagor 6

Bilaga 1. Utdrag ur Sverigekartan med undersökningens belägenhet. Skala 1:1 000 000.

Bilaga 2. Utdrag ur Terrängkartan med undersökningens belägenhet. Skala 1:50 000.

Bilaga 3. Utdrag ur Fastighetskartan med undersökningens belägenhet. Skala 1:10 000.

Bilaga 4. Utdrag ur Fastighetskartan med berörda lämningar & öppnade schakt. Skala 1:600.

Bilaga 5. Utdrag ur Fastighetskartan med berörda lämningar & öppnade schakt. Skala 1:1000.

Bilaga 6. Fotodokumentation.

Inledning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (lst dnr 431-3029-2018) har Sörmlands Arkeologi AB utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i anslutning till ett höggravfält, fornlämning L1985:4438, inom fastigheten Hyndevad 2:20, samt fornlämningarna L1985:3986 och L1985:4005. De sistnämnda är belägna i trädgårdsmark inom fastigheterna Närsjö 1:116 och Närsjö 22:115 och utgörs av registrerade stensättningar. I närområdet finns även L1985:3393, L1985:4067, vilka utgörs av stensättningar utan antikvarisk bedömning. Statusen hänförs till att de inte kunnat identifieras i samband med revideringsinventeringen år 1986. Samtliga lämningar är belägna i Eskilstuna kommun, Södermanlands län (bilaga 1-3).

Undersökningen utfördes eftersom Eskilstuna Energi & Miljö planerar att bygga ut det kommunala VA-nätet, elledningar och fiber i området. Fältarbetet genomfördes 2022-06-28. Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Lars Norberg, arkeolog vid Sörmlands Arkeologi AB.

Hyndevadstrand är ett fritidshusområde som började byggas ut under 1920-talet och ny bebyggelse har därefter tillkommit i modern tid. Centralt i området, intill och norr om Hyndevadån, märks en sandig kulle belägen cirka 25 meter över havet. Här finns ett gravfält av yngre järnålderskaraktär vilket omfattar cirka 20 registrerade högar. Gravarna är cirka 4-12 meter i diameter och flera är skadade av en grusväg som skär rakt igenom gravfältet. Ett flertal gravar har sannolikt tagits bort i samband med uppförandet av fritidshusen på 1920-talet.

Det närbelägna Närsjöområdet är även det bebyggt med fritidshus belägna på en bergknalle täckt med sandig och grusig morän. Här finns ett flertal registrerade stensättningar, varav några med oklar status (se ovan).

Syfte

Syftet med schaktningsövervakningen var att dokumentera berörda lämningar och kulturlager.

Genomförande

Norr om gravfältet L1985:4438 öppnades tre schakt inom arbetsområdet (S1-S3). Schakten var mellan 37 och 8 meter långa, cirka 2,0 meter breda och grävdes till ett djup om 0,2-0,4 meter. Därefter grävdes två schakt i Närsjöområdet S4 & S5). Schakten förlades i anslutning till fornlämningarna L1985:39:86 och L1985:4005. Dessa var cirka 20 respektive 12 meter långa, cirka 0,7 meter breda och 0,4-0,5 meter djupa. Syftet med schakten var att undersöka marken inför planerade ledningsdragningar (bilaga 4 & 5).

De öppnade ytorna rensades med fyllhammare och skärslev. Därefter dokumenterades schakten med RTK-GPS och beskrevs i text. Öppnade ytor fotodokumenterades med digitalkamera (bilaga 6).

Resultat

Det planerade arbetsområdet vid Hyndevadstrand utgjordes av låglänt och flack terräng belägen norr om höjdpunkt med gravfältet L1985:4438. Området har tidigare varit beväxt med lövträd. Under torven framkom grå lera (undergrund). Inget av arkeologiskt intress noterades.

I Närsjö utgjordes arbetsområdet av körvägar med påfört grus och kross. Under detta framkom gul sandig och grusig morän samt enstaka kantiga stenblock och berg. Inget av arkeologiskt intress noterades.

Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 2210

Länsstyrelsens dnr: 431-3029-2018

Tid för undersökningen: 2022-06-28

Personal: Lars Norberg

Län: Södermanland

Kommun: Eskilstuna

Socken: Gillberga

Fastighet: Hyndevad 2:20, Närsjö 1:116 & Närsjö 22:115

Belägenhet: N (x) 6576801,812 E (y) 581250,541

N (x) 6576767,002 E (y) 580628,495

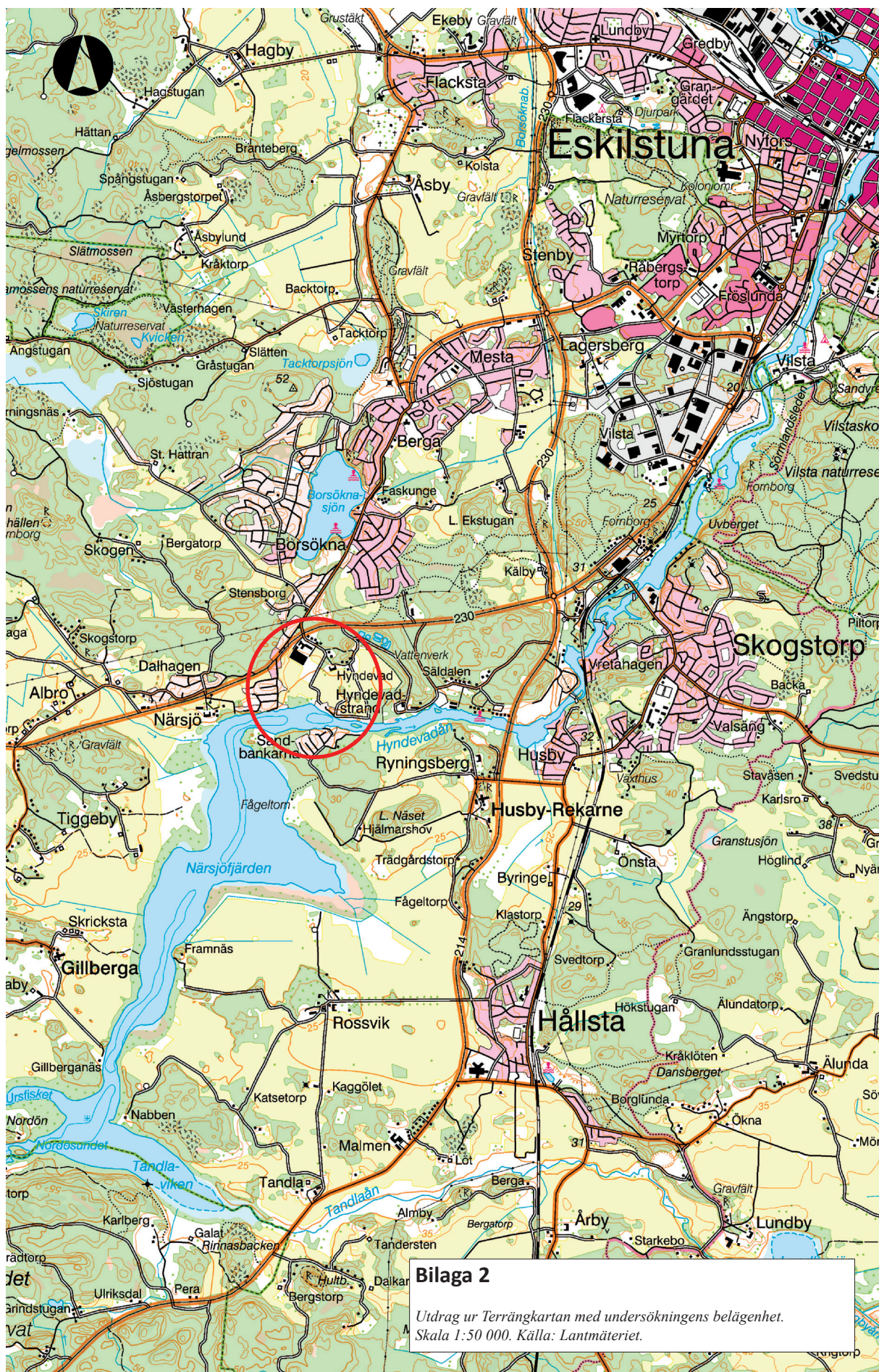
Koordinatsystem: SWEREF99 TM

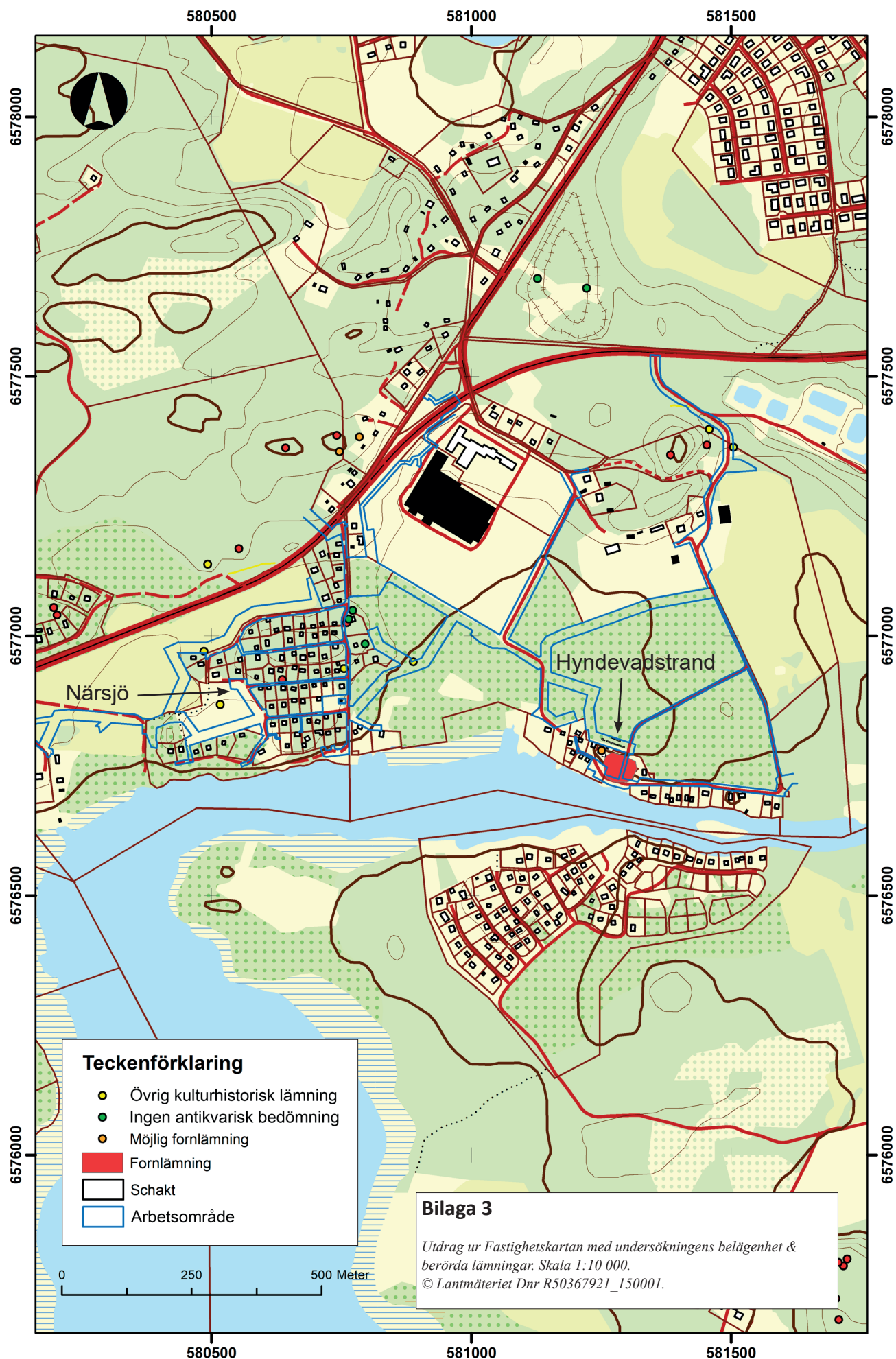
Höjdsystem: RH 2000

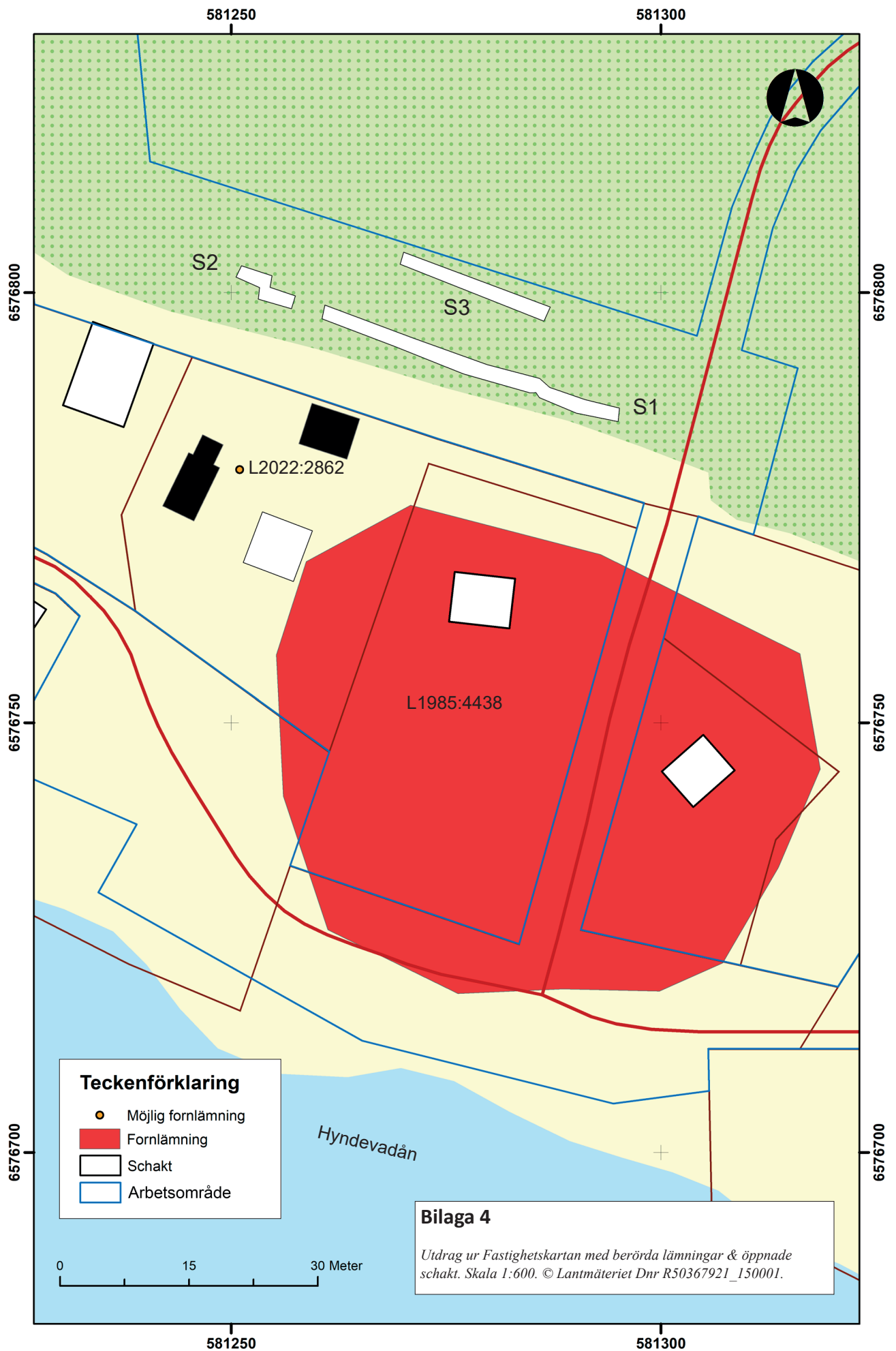
Undersökt yta: ca 134 m²

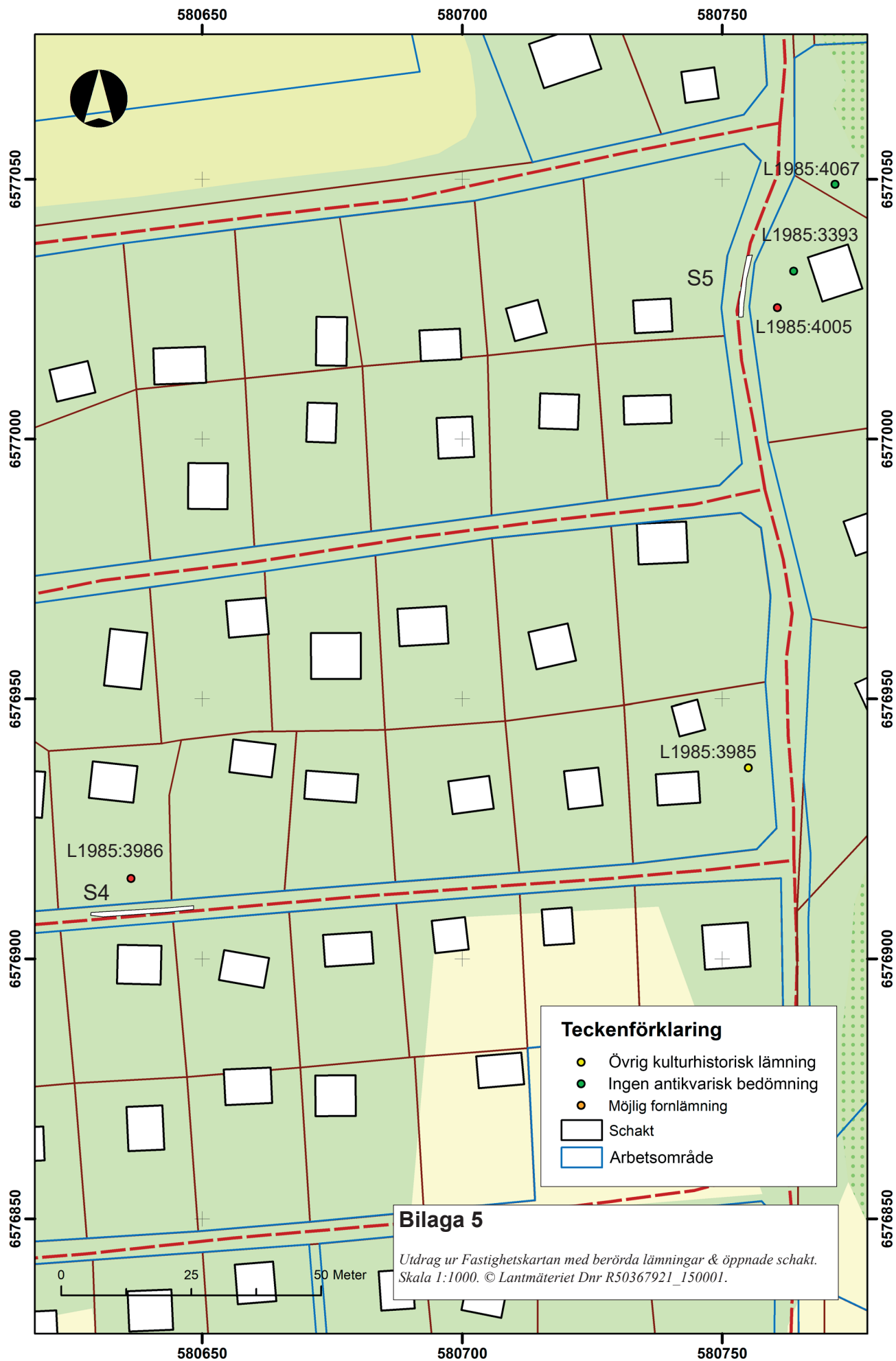
Inget analogt dokumentationsmaterial utöver rapporten föreligger. Digital dokumentation förvaras hos Sörmlands Arkeologi AB i väntan på meddelande från ATA angående rutiner för leverans av digitalt material. Inga fynd tillvaratogs.

Bilaga 6. Fotodokumentation

Schakt 1, 2 & 3 vid norr om Ormkullen, Hyndevadstrand (L1985:4438). Gravfältet är beläget till vänster och utanför bild. Foto mot väster: Lars Norberg 2022, Sörmlands Arkeologi AB.

Schakt 4 i Närsjöområdet (L1985:3986). Stensättningen är registrerad i trädgårdsmark till vänster och utanför bild. Foto mot öster: Lars Norberg 2022, Sörmlands Arkeologi AB.

Schakt 5 i Närsjöområdet (L1985:4005). Stensättningen är registrerad i trädgårdsmark till höger och utanför bild. Foto mot norr: Lars Norberg 2022, Sörmlands Arkeologi AB.

